

DOKUMENTÁCIA O PRIEBEHU REŠTAUROVANIA PAMIATKY

**Hlavný oltár sv. Kataríny v kostole sv.
Kataríny Alexandrijskej v Kvačanoch -
IV. etapa / Oltárna architektúra -reštaurovanie soklovej časti
s predelou- architektúra predely a svätostánok**

December 2013

Obsah:

I. Základné údaje o pamiatke

II. 1 Priebeh reštaurovania

II. 2. Zistenia počas reštaurovania

II. 3. Záverečné vyhodnotenie

II.4. Doporučenia o údržbe pamiatky

III. Prílohy

III. 1. Fotodokumentácia

I.Základné údaje o pamiatke:

Názov :	Hlavný oltár sv.Kataríny Alexandrijskej - soklová časť s predelou a svätostánkom
Číslo v ÚZPF:	NKP č.1359
Typ pamiatky:	hnuteľná pamiatka
Technika:	polychrómované drevo - architektúra a drevorezby
Rozmery:	svätostánok v/94 x š/90 x h /78 cm predela 2kusy v/94 x š/95 x h/88 cm
Datovanie:	2. pol. 18.st.
Umiestnenie pamiatky:	Kostol Sv. Kataríny Alexandrijskej východná časť hlavnej lode
Adresné údaje:	
Kraj:	Žilinský
Okres:	Liptovský Mikuláš
Obec:	Kvačany
Majetko- právne vzťahy:	
Majiteľ,investor:	Rímsko-katolícky farský úrad Kvačany s finančnou podporou MK SR
Správca:	ing.Mgr. F. Čureja
Autor reštaurovania:	akad.soch. A. Lipkovičová a kol.
Realizované :	jún – december 2013
Pamiatkový dohľad:	Krajský pamiatkový úrad Žilina

II. 1. Priebek reštaurovania

1. Demontáž drevorezieb a svätostánku z oltárnej architektúry
2. Povrchové očistenie a ošetrovanie demontovaných prvkov insekticídnym a fungicídnym prostriedkom / opakované nátery Bochemit plus
3. Prevoz ornamentov do ateliéru v Košiciach
svätostánok – demontáž otočného valca a všetkých drevorezieb
4. Upevňovanie uvoľnenej polychrómie /, terpentín, akrylátová disperzia, toluén
5. Očistenie povrchu od depozitných znečistení / terpentín, saponát, toluén, zadné strany aj mechanicky
6. Odstraňovanie nevhodných sekundárnych doplnkov/ skorodované klince, drôty, skoby, nefunkčné kolíky
7. Opakované ošetrovanie zadnej plochy oltárnej architektúry insekticídnym a fungicídnym prostriedkom / nátery Bochemit plus
8. Petrifikovanie svätostánku a ornamentov v ateliéri / ponáranie, nátery, Solakrylom BT 55, toluen
9. Petrifikovanie oltárnej architektúry lokálne / nátery, iSolakrylom BT55, toluen
10. Odstraňovanie sekundárnych premalieb a tmelov z plôch predely, svätostánku / chemicky - toluen, aceton, lieh, terpentín, odstraňovač starých náterov aj mechanicky – teplovzdušná pištoľ
11. Ošetrovanie kamenného sokla - odstránenie dosák a nefunkčnej sypkej malty, vyčistenie a doplnenie novou maltou, výroba a osadenie nových krycích dosák
12. Výroba a montáž chýbajúcich častí profilácie na rímse, doplnenie poškodení dreva - praskliny, výletové otvory, iné nefunkčné otvory a spoje, uvoľnené a chýbajúce detaily tvaroslovia, zadné prekrytie svätostánku preglejkou / listnaté drevo, drevotmel, epoxy, piliny, akrylátová disperzia
13. Tmelenie drobných poškodení dreva / drevo, drevotmel, disperzia
14. Doplnenie poškodených a chýbajúcich častí kriedového podkladu / želatina, plavená krieda
15. Začistenie, brúsenie tmelov / mechanicky
16. Príprava podkladu na retuš, striebrenie, zlátenie / izolácia želatínou, poliment
17. Farebné zjednotenie – retuš / akvarel, tempera, akrylové farby

18. Ornamenty - ukladanie kovových lístkov zlata, striebra
19. Farebné zjednotenie kovových plôch retušou, lazúrami / práškové striebro, zlato, želatína, akrylová farba, indický šelak, lieh
20. Konzervácia záverečnou lakovou vrstvou / damara, vosk, terpentín, xylen
21. Prevoz a montáž jednotlivých prvkov na pôvodné miesto – ornamenty, otočný valec a drevorezby na svätostánok / drevenými kolíkmi, mosadzné klinčeky, disperzia, šruby

II. 2. Zistenia počas reštaurovania

Základný oltárny sokel bol prekrytý doskami a kusmi sololitu s PVC obrusom. Po ich odstránení boli odhalené kamenné kvádre z pieskovca. Sú v hrúbke cca 15 cm, päť kusov rôznych rozmerov, v dobrom stave. Vľavo, vzadu boli použité miesto kamenného kvádra viaceré menšie kusy pieskovca, ukladané do malty. Všetok použitý materiál je v sypkom, uvoľnenom, stave, drolí sa. Sonda ukázala, že oltárny sokel je vymurovaný z rôznych bežných kameňov s maltou. Po vyčistení boli kusy pieskovca uložené na pôvodné miesto do novej malty.

V strede dosky na menze je vložená schránka, pravdepodobne na relikvie. Do dosky je vyrezané plytké štvorcové lôžko, v ktorom je položená doštička z jedného kusa ihličnatého dreva. Na jednej strane je do polovice doštičky vložený akýsi plochý klin z tvrdého dreva. Jeho koniec v strede doštičky je zapečatený dvomi okrúhlymi pečaťami z červeného vosku, podľa odtlačku sú to pečate biskupa a arcibiskupa. Po oboch stranách klinu je nápis v latinčine, málo čitateľný, zreteľný je koniec nápisu - „de Lipto 1695“. Doštička je prekrytá kamennou platňou, je poškodená tromi prasklinami.

Na volútách, soške Krista a prednej ploche otočného valca svätostánku boli počas fázy čistenia dodatočne zistené pôvodné farebné vrstvy. Odkrytmi sa potvrdil dobre zachovalý rozsah originálnej farebnosti, preto sa v súlade s koncepciou o diferencovanom odstraňovaní premaliieb (v Návrhu na reštaurovanie) realizovalo odkrytie originálu na detailoch všetkých volút a prednej ploche valca.

II. 3. Záverečné vyhodnotenie

Cieľom reštaurovania bolo najmä zastavenie degradácie dreva a polychrómie, diferencované odstránenie sekundárnych premaliieb a celkové výtvarné zjednotenie polychrómie farebnou retušou s lazúrami.

Nález nápisu na schránke s dátom 1695 je novou skutočnosťou do umelecko-historického zhodnotenia a datovania vzniku mobiliáru.

Sumár doteraz zistených datovaní:

1695 – nápis na doštičke v schránke uloženej v menze hlavného oltára

2. pol. 17. storočia – bočný oltár Archanjela Michala

1716 – bočný oltár Panny Márie Bolestnej

2. pol. 18. storočia – hlavný oltár sv. Kataríny

1797 – prvá renovácia oltára, maliarska výzdoba kostola

1825 – kanonická vizitácia v Kvačanoch

1883, 1885, 1899 – ďalšie obnovy kostola

Analýza datovaní , následné určenie vzniku jednotlivých oltárov podľa práce historičky výtavných umení Z. Labudovej, Mgr. / Umelecko-historický popis a zhodnotenie hlavného oltára sv. Katarína Alexandrijskej v kostole sv. Katarína Alexandrijskej v Kvačanoch , 2010

II.4. Doporučenia o údržbe pamiatky

Klimatické podmienky - je žiadúce udržiavať vlhkosť v objekte na úrovni 50-70 %
Bežnú údržbu postačí vykonávať priebežne, zásadne **len** nasucho.

III. 1. Fotodokumentácia